

RELACION

PËR

PROJEKTLIGJIN “PËR RIVLERËSIMIN KALIMTAR TË GJYQTARËVE DHE TË PROKURORËVE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË”

I. QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT E PROJEKTLIGJIT

Republika e Shqipërisë synon të ndërmarrë një reformë të gjerë të sistemit të drejtësisë. Arsye që diktojnë nevojën për të ndërmarrë këtë reformë janë parashtruar hollësisht në dokumentin “Analizë e Sistemit të Drejtësisë në Shqipëri”. Midis tyre spikat nevoja për të adresuar problemet që kanë lindur nga shkalla e lartë e korrupsionit në sistemin e drejtësisë. Ekzistenca dhe niveli i korrupsionit në drejtësi nuk është më vetëm një çështje e perceptimit nga publiku, por edhe një fakt i pranuar nga vetë gjyqtarët, sipas të cilëve sistemi i drejtësisë nuk është i çliruar nga influencat e jashtme.

Arsye të tjera lidhen me nivelin e pakënaqshëm të cilësisë së punës së gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe me mosfunksionimin efektiv të mekanizmave ekzistues për kontrollin e tyre, në rastet e shkeljeve të ligjit gjatë ushtrimit të detyrës, për vlerësimin e punës së tyre, etj. Për sa më sipër, Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën në Sistemin e Drejtësisë propozon projektligjin “Për rivlerësimin e gjyqtarëve dhe të prokurorëve” si pjesë integrale e paketës së ndryshimeve kushtetuese, që ka për qëllim reformimin e sistemit të drejtësisë dhe kthimin e besimit të qytetarëve të Shteti i së Drejtës.

Qëllimi i këtij ligji, është përcaktimi i rregullave të posaçme për rivlerësimin e të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe subjekteve të tjera që do të rivlerësohen sipas nenit 179/b të projektligjit për ndryshimin e Kushtetutës. Ky proces do të shërbejë për të vlerësuar përgatitjen e tyre profesionale, integritetin moral, si dhe për të zbuluar shkallën e pavarësisë në punën e tyre nga ndikimi i krimit të organizuar, korrupsionit dhe pushtetit politik. Ligji rregullon parimet e organizimit dhe procedurat për rivlerësimin. Ai synon që i gjithë procesi i rivlerësimit të kryhet me efektivitet pa cenuar standardet e procesit të rregullt ligjor, me qëllim që rezultatet e këtij rivlerësimi të shërbejnë për krijimin e një sistemi gjyqësor të pavarur, që funksionon me eficiencë dhe me besueshmëri, që pasqyron standardet më të larta të ndershmërisë, integritetit, profesionalizmit, dhe transparencës. Në këtë ligj vendoset ngritja e një sistemi tërësor për rivlerësimin kalimtar të gjyqtarëve dhe të prokurorëve, me qëllim uljen e ndikimit të krimit të organizuar, politizimit dhe elementëve të tjerë korruptivë në dhënien e drejtësisë, si dhe për rritjen e cilësisë profesionale të gjyqtarëve dhe prokurorëve.

II. VLERËSIMI I PROJEKTLIGJIT NË RAPORT ME PARIMIN E KUSHTETUTSHMËRISË, QASJA ME AKTET NDËRKOMBËTARE, SI DHE ME PROGRAMIN E DOKUMENTET POLITIKE TË REFORMËS NË DREJTËSI.

Ky projektligj hartohet në bazë e për zbatim të ndryshimeve kushtetuese dhe konkretisht, në bazë të nenit 179/b të këtij Akti, si dhe të pjesës së aneksit “Rivlerësimi Kalimtar i Gjyqtarëve dhe i Prokurorëve”. Projektligji respekton parimin e Kushtetutshmërisë dhe me standardet që vendosin aktet ndërkombëtare në lidhje me këtë fushë.

Ai reflekton korrektësisht rekomandimet e opinioneve të Komisionit të Venecias për këtë çështje, të pasqyruara në Aneksin e Amendamenteve kushtetuese. Paketa Kushtetuese mbi bazë dhe për zbatim të së cilës hartohet ky projektligj, iu dërgua për një mendim të specializuar Komisionit të Venecias, i cili u shpreh me opinionin e ndërmjetëm CDL-AL (2015)045 dhe opinion final CDL-AD (2016) 009. Konkretisht, në lidhje me masat e marra për procesin e rivlerësimit, Komisioni i Venecias është shprehur se: *“..është i mendimit që këto masa jo vetëm që janë të justifikuara, por janë të nevojshme që Shqipëria të mbrohet nga korrupsioni, i cili, nëse nuk trajtohet, mund të shkatërrojë plotësisht sistemin gjyqësor. E gjithë skema është më e qartë dhe jep garanci më të mira për individët që mund të preken nga vlerësimi.”*

Projektligji është në përputhje të plotë me “Strategjinë e Reformës në Sistemin e Drejtësisë” dhe me “Analizën e Sistemit të Drejtësisë në Shqipëri”, të cilat janë miratuar nga Komisioni i Posaçëm për Reformën në Drejtësi. Në këto dokumente janë parashtruar konkluzione, objektiva dhe detyra për konsolidimin e përgjegjësisë dhe të llogaridhënies së gjyqtarëve dhe prokurorëve në sistemin e drejtësisë.

Projektligji është harmonizuar me legjislacionin shqiptar në fuqi dhe referohet pajtueshëm në disa ligje që rregullojnë çështje në fusha të ngjashme. Ai është harmonizuar edhe me projektligje të tjera që po hartohen dhe do të miratohen në mbështetje të kësaj pakete kushtetuese.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTLIGJIT LIDHUR ME PROBLEMATIKAT E SITUATËS, PËRPARËSITË QË VENDOS DHE EFEKTET E PRITSHME TË TIJ.

Deri më sot, sistemi i vlerësimit të gjyqtarëve dhe prokurorëve, ka rezultuar i paaftë për të identifikuar dhe nxjerrë jashtë sistemit të elementëve të korrumpuar ose të papërgatitur profesionalisht. Për këtë arsye, vlerësimi profesional i gjyqtarëve dhe prokurorëve bëhet një kusht i domosdoshëm për realizimin e të gjitha objektivave që shtrën Amendamenti kushtetues dhe dokumentet politike të Reformës në Drejtësi. Ky ligj ngre një tërësi institucionesh që do të kryejnë këtë rivlerësim, si dhe parashikon procedurat e posaçme për rivlerësimin. Nga natyra e tij, është një ligj të posaçëm me fuqi të përkohshme deri në përfundimin e procesit të rivlerësimit të gjyqtarëve, të prokurorëve, si dhe të subjekteve të tjera të parashikuara nga Kushtetuta. Nga zbatimi i këtij ligji do të forcohet dhe do të rritet profesionalizmi, ndershmëria në sistemin e drejtësisë, si dhe do të reduktohet korrupsioni në radhët e tij.

Për kryerjen e procesit të rivlerësimit krijohet një Komision i Pavarur i Kualifikimit (më poshtë ‘Komisioni’) që do të bëjë vlerësimin e të gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve, pavarësisht nivelit dhe juridiksionit. Ai do të ketë mandat të kufizuar për 5 vjet. Anëtarët e Komisionit do të jenë juristë të cilët kanë përvojë të gjatë (të paktën 15 vjet) si gjyqtarë, prokurorë, avokatë ose profesorë të së drejtës, si dhe që gëzojnë reputacion të lartë. Vendimet e Komisionit mund të ankohen nga

subjekti i rivlerësimit ose Komisioneri Publik. Ankimi do të shqyrtohet nga Kolegji i Posaçëm i Kualifikimit pranë Gjykatës Kushtetuese (më poshtë Kolegji i Apelit). I gjithë procesi i rivlerësimit do të kryhet nën mbikëqyrjen e vëzhguesve ndërkombëtarë, me qëllim rritjen e besueshmërisë ndaj procesit. Vëzhguesit ndërkombëtarë që do të kenë akses në dosjet e gjyqtarëve dhe prokurorëve dhe do të mbikëqyrin të gjithë procesin vendimmarrës, do të asistojnë procesin në të gjitha shkallët dhe nivelet. Me qëllim garantimin e procesit dhe parandalimin e korrupsionit brenda Komisionit dhe Kolegjit të Apelit, anëtarët e tij do të kenë një trajtim të posaçëm për veten dhe familjen e tyre. Atyre do t'u garantohet edhe mbrojtje e posaçme nga shteti.

Procesi i rivlerësimit do të përfshijë kontrollin tërësor të gjyqtarëve dhe prokurorëve në 3 komponentë të rëndësishëm: pasuritë e gjyqtarëve, të prokurorëve dhe subjekteve të tjera, zbulimin ose identifikimin e lidhjeve të tyre me krimin e organizuar, vlerësimin e punës së kryer, si dhe aftësitë e tyre profesionale. Nëse rezultati përfundimtar i njërit prej komponentëve ose vlerësimi tërësor i të tre komponentëve rezulton i pamjaftueshëm, Komisioni ose Kolegji i Apelit do të vendosin detyrimin e subjektit që rivlerësohet të ndjekë programin e posaçëm për riaftësim pranë Shkollës së Magjistraturës për një vit. Nëse subjekti merr vlerësim negativ, këto organe vendosin deri në largimin nga detyra.

Në këtë mënyrë ky ligj do të kryejë për herë të parë një vlerësim tërësor të gjyqtarëve dhe prokurorëve dhe pritshmëritë janë rritja e përgjegjshmërisë profesionale dhe etike e të gjitha subjekteve që do të rivlerësohen e për rrjedhojë përmirësimi i cilësisë së gjithë sistemit të drejtësisë.

IV. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS COMMUNAUTAIRE*

Projektligji nuk ka qëllim përafrimin me *acquis communautaire*.

V. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Projektligji përbëhet nga 9 krerë dhe 66 nene.

KREU I përcakton dispozitat e përgjithshme. Ato përfshijnë objektin, qëllimin dhe përkufizimet e termave të përdorura në projektligj, si dhe parimet bazë të procesit të rivlerësimit. Në këtë kre përcaktohen 3 (tre) komponentët e procesit të rivlerësimit: vlerësimi i pasurisë, kontrolli i figurës dhe vlerësimi i aftësive profesionale.

KREU II dhe III rregullojnë mënyrën e krijimit të organeve përgjegjëse në procesin e rivlerësimit. Në qasje me parashikimet në Aneksin e Kushtetutës, përzgjedhja e kandidatëve për anëtarë të organeve bëhet nëpërmjet një procedure të hapur dhe transparente, e cila administrohet nga Avokati i Popullit. Ky i fundit, kontrollon përmbushjen e kërkesave formale ligjore të aplikuesve dhe krijon një listë emërore. Krahas Avokatit të Popullit, kjo listë verifikohet nga Operacioni Ndërkombëtar i Monitorimit (më poshtë 'IMO') që ka të drejtë të përditësojë listën

emrërore. Listën përfundimtare, Avokati i Popullit ia paraqet Kuvendit. Zgjedhja e kandidatëve bëhet në përputhje me dispozitat kushtetuese duke parashikuar edhe një mekanizëm zhblllokues në rast se Kuvendi nuk arrin shumicën e kërkuar për votimin e kandidatëve. Në këtë rast, zgjedhjet kryhen me anë të shortit manual publik, i cili organizohet nga Presidenti i Republikës.

Kjo procedurë garanton jo vetëm paanshmërinë dhe besueshmërinë në për zgjedhjen e anëtarëve, por edhe një nivel të lartë profesionalizmi.

Përsa i përket organizimit dhe funksionimit të organeve, projektligji në vijim të rregullimeve kushtetuese ka parashikuar se Komisioni dhe Kolegji i Apelit do shqyrtojë në trupa gjykues të përbërë nga 3 (tre) anëtarë. Trupi gjykues do të drejtohet nga kryetari, i cili zgjidhet nga radhët e anëtarëve të tij për një periudhë 1 vjeçare pa të drejtë rizgjedhjeje. Kryetari i trupit gjykues kryen drejtimin e mbledhjes, caktimin e shortit dhe koordinimin e punës në tërësi. Për çdo çështje që shqyrtohet zgjidhet një relator, i cili është pjesë e trupit gjykues. Ai përgatit dosjen për subjektin e rivlerësimit sipas secilit komponent, heton për çështjen duke mbledhur provat e nevojshme dhe në përfundim, përgatit një relacion duke propozuar masa konkrete disiplinore për subjektin e rivlerësimit.

Projektligji ka parashikuar se trupi gjykues do të ndihmohet nga Njësia e Shërbimit Ligjor, që konsiston në këshilltarë ligjorë dhe ekonomikë. Struktura e personelit rregullohet nga projektligji, i cili cakton shprehimisht detyrat, procedurat e rekrutimit dhe mënyrën e rregullimit të marrëdhënieve të punësimit. Në personel bën pjesë edhe një punonjës, si person i autorizuar për të komunikuar me publikun dhe median. Gjithashtu, një rol të rëndësishëm në administrimin e personelit të institucioneve, do të ketë Sekretari i Përgjithshëm që përzgjidhet nga radhët e juristeve me një nivel të lartë profesionalizmi dhe integriteti, nëpërmjet një procedure të hapur, transparente dhe të bazuar në meritokraci.

Në këtë kre parashikohet përgjegjësia disiplinore e anëtarëve të institucioneve si një element i rëndësishëm në llogaridhënien e tyre. Rastet e shkarkimit të anëtarëve janë përcaktuar në Kushtetutë dhe në ligjin që rregullon statusin e gjyqtarëve dhe të prokurorëve. Në ndryshim nga rregulli i përgjithshëm për fillimin e procedurës disiplinore për anëtarët e institucioneve, hetimi disiplinor mund të fillojë nga çdo komisioner, për anëtarët e komisionit, nga çdo gjyqtar për gjyqtarët dhe nga çdo vëzhgues, si për komisionerët, edhe për gjyqtarët. Organi që do të shqyrtojë shkeljet disiplinore është Komisioni Disiplinor, i cili përbëhet nga 5 gjyqtarë të Kolegjit të Apelit. Në zbatim të dispozitave kushtetuese, Kolegji i Apelit do të shërbejë për një periudhë 9 vjeçare dhe do të kryejë edhe detyrën e organit Disiplinor për anëtarët e Gjykatës Kushtetuese, anëtarët e Këshillit të Lartë Gjyqësor, të Këshillit të Lartë Prokurorisë, Prokurorin e Përgjithshëm dhe Inspektorin e Lartë të Drejtësisë. Gjithashtu, ky Kolegj do të shqyrtojë ankimet ndaj vendimeve të Këshillit të Lartë Gjyqësor, Këshillit të Lartë të Prokurorisë dhe Inspektorit të Lartë të Drejtësisë për vendosjen e masave disiplinore përkatësisht ndaj gjyqtarëve, prokurorëve dhe inspektorëve të tjerë.

Projektligji parashikon rastet e zëvendësimit të anëtarit, i cili i ka përfunduar mandatin ose është shkarkuar, si dhe ka sanksionuar kryerjen e kësaj procedure sipas të njëjtave rregulla, sikurse procedura e emërimit.

Anëtarët e institucioneve gjatë ushtrimit të detyrës udhëhiqen nga parimi i paanshmërisë, dhe konfidencialitetit. Ata shmangin çdo situatë konflikti interesi gjatë procesit të rivlerësimit. Gjithashtu, anëtarët e institucioneve dhe personeli, janë subjekt i deklaramit të pasurive sipas ligjit “Për deklaramin dhe kontrollin e pasurive, të detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë”. Telekomunikimet dhe të dhënat e tyre financiare do të jenë subjekt i monitorimit nga autoritetet përgjegjëse sipas procedurave të posaçme që parashikon ky ligj. Anëtarëve të institucioneve, familjarëve të tyre, personelit dhe vëzhguesve ndërkombëtarë, projektligji iu garanton edhe një mbrojtje të posaçme sipas legjislacionit në fuqi.

KREU IV parashikon rregullat mbi bazën e të cilëve do të kryhet rivlerësimi pasuror. Objekti i rivlerësimit pasuror përfshin deklaramin dhe kontrollin e pasurive, të ligjshmërisë së burimit të krijimit të tyre, të përmbushjes së detyrimeve financiare, duke përfshirë interesat private për subjektin e rivlerësimit dhe personat e lidhur me të.

Rivlerësimi sipas këtij komponenti pasuror do të fillojë menjëherë më hyrjen në fuqi të këtij ligji. Prandaj, të gjithë subjektet e rivlerësimit duhet të dorëzojnë brenda 30 ditëve pranë ILDKP formularin e deklaramit të pasurive, sipas parashikimeve në aneksin e këtij projektligji.

Të gjithë subjektet e rivlerësimit janë të detyruar që krahas formularit të deklaramit të pasurive, të dorëzojnë të gjithë dokumentet që provojnë ligjshmërinë e pasurive të tyre. Këtë detyrim e mbartin edhe personat e lidhur me subjektet e rivlerësimit, në rast se konfirmojnë marrëdhënien me to.

Autoriteti përgjegjës për përpunimin e të dhënave të formularëve të deklaramit të pasurive do të jetë ILDKPI, i cili do të nisë pa vonese kontrollin dhe verifikimin e të dhënave të deklaruara nga subjekti, në përputhje me ligjin e posaçëm dhe Kodin e Procedurave Administrative. Në përfundim të këtij procesi, nga ILDKPI duhet të përpilohet një raport në të cilin konstatohet saktësia apo pavërtetësia e deklaramit, si dhe nëse ndodhemi në situatën e konfliktit të interesit.

KREU V sanksionon rregullat mbi bazën e të cilave do të kryhet kontrolli i figurës. Ky kontroll do të konsistojë në verifikimin e deklarimeve të dhëna nga subjektet e rivlerësimit, me qëllim identifikimin e kontakteve të papërshtatshme nëse ekzistojnë, midis subjektit me persona të përfshirë në krimin e organizuar për periudhën e parashikuar në nenin DH të Aneksit të Kushtetutës.

Autoriteti përgjegjës për përpunimin e të dhënave të formularit për kontrollin e figurës do të jetë Drejtoria e Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar (DSIK), që do të veprojë në bashkëpunim me Komisionin dhe Kolegjin e Apelimit.

Projektligji sanksionon në mënyrë të detajuar standardet mbi bazën e të cilit do të bëhet kontrolli të figurës. Në përfundim të këtij procesi DSIK duhet të përpilojë një raport/dokument publik në të

cilin konstaton vërtetësinë ose jo të të dhënave, si dhe nëse subjekti ka pasur ose jo kontakte të papërshtatshme që tregojnë me personat e përfshirë në krimin e organizuar.

KREU VI sanksionon rregullat mbi bazën e të cilave do të kryhet vlerësimi i aftësive profesionale.

Për këtë do të kryhet vlerësimi i veprimtarisë etike dhe profesionale të subjekteve të rivlerësimit në përputhje me standardet e përcaktuara në këtë projektligj dhe në ligjin për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve. Projektligji ka parashikuar në mënyrë specifike burimet e rivlerësimit të aftësive profesionale, sipas kategorive të caktuara të subjekteve të rivlerësimit duke u referuar në ligjin për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Procesi i rivlerësimit të aftësive profesionale do të përfshijë si periudhë vlerësimi, 3 vitet e fundit të ushtrimit të detyrës. Inspektorët rishikojnë dokumentet ligjore të hartuara nga subjekti i rivlerësimit gjatë periudhës objekt i rivlerësimit dhe bazuar në gjetjet, ata përgatisin një raport të hollësishëm dhe të arsyetuar. Ky raport i paraqitet menjëherë Komisionit.

Ndërsa për Prokurorin e Përgjithshëm si burim vlerësimi do të shërbeje performanca e 3 vjetëve të fundit në përmbushjen e detyrave të përcaktuara në Ligjin për organizimin dhe funksionimin e Prokurorisë.

Përsa u përket subjekteve që nuk i janë nënshtruar asnjëherë vlerësimit të aftësive profesionale ose që nuk janë magjistratë, pjesë e vlerësimit (krahas dokumenteve ligjore që ata kanë prodhuar) do të jetë edhe kalimi me sukses i provimit të pranimit në Shkollën e Magjistraturës.

Në përfundim të procesit të rivlerësimit të aftësive profesionale organet e vlerësimit profesional hartojnë një raport që ia drejtojnë Komisionit. Mbështetur në këtë raport dhe nga burimet e tjera, relatori i çështjes pranë Komisionit konstaton nëse subjekti i rivlerësimit është: i aftë, me mangësi, ose i papërshtatshëm.

KREU VII rregullon procedurën e rivlerësimit. Procesi i rivlerësimit është një procedure disiplinore *sui generis*, ku gërshetohen tiparet e procesit administrativ me atë gjyqësore. Konkretisht referuar nenin E dhe F të Aneks Kushtetutës, të cilat gjejnë zbatim në këtë kapitull, procesi i rivlerësimit kalon në dy shkallë gjykimi. Shkalla e parë e shqyrtimit është Komisioni i Pavarur i dhe shkalla e dytë është Kolegji i Posaçëm i Apelimit.

Në këtë proces, rregullohet ushtrimi i veprimtarisë së vëzhguesit ndërkombëtar, si një strukturë që ndihmon këto institucione në arritjen e një vendimmarrjeje të drejtë dhe të paanshme ndaj subjektit të rivlerësimit.

Në këtë kuptim, anëtarët e Komisionit, të Kolegjit të Apelimit dhe vëzhguesit ndërkombëtarë kanë të drejta të barabarta gjatë fazës së hetimit administrativ për të mbledhur dhe administruar prova, që vërtetojnë veprimet, faktet, ose një situatë subjektive të nevojshme për realizimin e hetimit.

Për këtë qëllim atyre iu është dhënë e drejta për akses të plotë në të gjitha institucionet private dhe publike, vendase ose të huaja, për të konfirmuar vërtetësinë dhe saktësinë e deklarimeve të bëra nga

subjektet e rivlerësimit. Në rastin kur institucioni shtetëror/privat brenda 15 ditëve nga marrja e kërkesës për dhënien e informacionit refuzon për të bashkëpunuar, ose vonon dhënien e përgjigjes apo shfaq sjellje të papërshtashme për të dhënë informacionin e kërkuar, institucionet kanë të drejtë të raportojnë pranë zyrës e prokurorisë si vepër penale, sipas nenit 248 të Kodit Penal.

Në procesin e të provuarit i është kushtuar rregullim denoncimit të fakteve nga publiku që mund të përbëjnë prova për një nga komponentët e rivlerësimit. Çdo person ka të drejtë të sinjalizojë institucionet për fakte apo prova konkrete me kusht që t'i ruhet anonimati. Komisioni ose Kolegji i Apelit, nëse konstaton që veprimi apo praktika e raportuar përmban shkaqe, mund të fillojnë hetimin *kryesisht* për të.

Në tërësinë e provave, gjetja e dhënë nga vëzhguesi ndërkombëtar, përbën një provë thelbësore, refuzimi i të cilës i detyron organet të japin një vendim me shkrim mbi shkaqet e refuzimit.

Projektligji parashikon afate për zhvillimin e procesit të rivlerësimit në përputhje me kushtet sociale në interes të subjekteve të rivlerësimit. Afatet kohore për dorëzimin e formularit të deklarimit të pasurisë dhe të kontrollit të figurës janë caktuar të fillojnë brenda 30 ditëve nga hyrja në fuqi e këtij ligji. Strukturat përkatëse për mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave nga dokumentet zyrtare duhet të procedojnë pa vonesë, për t'ia dërguar Komisionit, i cili është hallka e parë e shqyrtimit të tyre. Për sa i takon mënyrës se si subjektet e rivlerësimit do të njoftohen në vijimësi të procesit, është vendosur njoftimi nëpërmjet adresës elektronike si mënyra primare e njoftimit, ndërkohë nuk janë përjashtuar edhe mënyra të tjera alternative që parashikon Kodi i Procedurave Administrative.

Projektligji në përputhje me parashikimet kushtetuese ka përcaktuar se barrën e provës, e cila nënkupton detyrimin për të provuar ligjshmërinë e deklarimit, e ka subjekti i rivlerësimit. Në disa raste, subjekti i rivlerësimit mund të ketë interes në vonimin e procedurave të rivlerësimit. Për të shmangur këto praktika të gabuara, ligji i lejon organet që në marrjen e vendimit të mbajnë parasysht gatishmërinë dhe sjelljen e subjektit të rivlerësimit gjatë procesit.

Subjektit të rivlerësimit, i jepet e drejta të dëgjohet lidhur me përfundimet e konstatuara nga relatori i çështjes. Për këtë zhvillohet seanca dëgjimore në prani të publikut. Në përfundim të saj, Komisioni jep vendimin për subjektin e rivlerësimit

Subjekti i rivlerësimit ka të drejtë të japë dorëheqjen deri përpara se t'i jepet vendimi përfundimtar në seancën dëgjimore. Në këtë rast, ndaj subjektit pushohet procedura e rivlerësimit dhe në përputhje më këtë projektligj dhe nenin G të aneks Kushtetutës subjektit i akordohet pension i veçantë. Subjektet që japin dorëheqje nuk kanë të drejtë të emërohen për një periudhë 15-vjeçare, në asnjë prej organeve të sistemit të drejtësisë, siç parashikohen në këtë ligj. Këto subjekte nuk kanë pengesa për t'u punësuar në administratën publike, për sa kohë ligjet e posaçme nuk kanë kufizime.

Nenet e këtij Kreu përcaktojnë në mënyrë të detajuar se cilat janë shkaqet për marrjen e masave disiplinore. Në çdo rast, Komisioni është i detyruar të arsyetojë vendimet e tij lidhur me shkaqet e

dhënies/ose jo të masës disiplinore. Në rast se subjekti i rivlerësimit ka ushtruar ankim ndaj vendimi të Komisionit për shkarkim nga puna, ai pezullohet nga detyra që do të thotë ai nuk ka të drejtë të gjykojë çështje, por mund të ketë akses në zyrën e tij përfshirë në adresën elektronike zyrtare me qëllim që të njoftohet mbi ecurinë e procesit të rivlerësimit.

KREU VIII parashikon rregulla mbi shqyrtimin e ankimit ndaj vendimit të Komisionit. Projektligji parashikon se mjetet dhe afatet e ankimit të këtyre vendimeve do të jenë të njëjta me ato që parashikohen në ligjin nr. 49/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, përveç kur parashikohet ndryshe në këtë ligj. Të drejtën për të ushtruar ankim ndaj vendimit të Komisionit e kanë subjekti i rivlerësimit dhe Komisioneri Publik. Afati brenda të cilit palët kanë të drejtë të ushtrojnë ankim është 15 ditë nga marrja dijani për vendimin. Por në rast se humbet ky afat për shkaqe të arsyeshme dhe legjitime, palët kanë të drejtë të kërkojnë rivendosjen në afat të së drejtës së ankimit brenda 15 ditëve që vjen në dijani të shkakut të humbjes së të drejtës, por jo më vonë se afati i parashikuar në nenin 179/b të Kushtetutës.

Përsa u përket kërkesave që duhet të plotësojë ankimi dhe aktet që i bashkëlidhen asaj, projektligji referon në dispozitat përkatëse të ligjit “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”. Gjithashtu, këtu përcaktohen edhe detyrimet e subjektit të rivlerësimit apo Komisionerit Publik në momentin e depozitimit të ankimit, si dhe veprimet të cilat ai është i detyruar të kryejë.

Trupi gjykues i Kolegjit të Apelimit shqyrton mbi bazë dokumentesh në dhomë këshillimi dhe në seancë gjyqësore në prani të palëve kur e sheh të nevojshme në përputhje me rregullimet e atij ligji. Përfundim nga ky rregull përben, kur ankimi është ushtruar nga Komisioneri Publik, në këtë rast trupi gjykues shqyrton në seancë gjyqësore/publike me praninë e palëve.

Përsa u përket rregullave për zhvillimin e seancës gjyqësore, projektligji referon në dispozitat përkatëse të ligjit “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative” për aq sa ato janë të pajtueshme me këtë ligj. Në përfundim të shqyrtimi të çështjes Kolegji i Apelimit vendos lënien në fuqi të vendimit të Komisionit, ndryshimin e vendimit të Komisionit ose prishjen e vendimit të Komisionit. Vendimi për shkarkimin nga detyra i dhënë nga Kolegji i Apelimit është vendim i formës së prerë. Subjekti i rivlerësimit sipas nenit F të Aneks Kushtetutës gëzon të drejtën për t’iu drejtuar GJEDNJ.

KREU IX përmban përcaktime tranzitore, të cilat lidhen me fillimin e funksionimit të organeve të rivlerësimit. Është parashikuar që fillimisht, Komisioni të ketë zyra pranë Ministrisë së Drejtësisë, Komisioneri Publik pranë Këshillit të Lartë të Drejtësisë dhe Kolegji i Apelimit pranë Gjykatës Kushtetuese. Fondet për funksionimin e këtyre institucioneve do të mbulohen nga buxheti i shtetit, dhe secili nga institucionet do t’i paraqes çdo vit kërkesë Ministrisë së Financave. Kontrolli financiar do të kryhet nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Janë përcaktuar dispozita kalimtare lidhur me procedurën e vlerësimit të aftësive profesionale duke parashikuar modalitetet e kalimit të raporteve të vlerësimit të kryera nga institucionet ekzistuese, pranë institucioneve të krijuara më këtë ligj.

Vendoset e drejta e Komisionit dhe Kolegjit të Apelit të miratojë rregulla procedurale dhe administrative me qëllim mirëzbatimin e këtij ligji.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E LIGJIT

Për zbatimin e këtij ligji do të krijohen institucionet e reja si vijon: Komisioni i Pavarur i Kualifikimit, Komisioneri Publik, Kolegji i Posaçëm i Apelit.

Gjithashtu, për zbatimin këtij ligji ngarkohen institucionet ekzistuese si vijon: Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave, Drejtoria e Sigurimit të Informacionit të Klasifikuar, Avokati i Popullit, Inspektorati pranë Këshillit të Lartë të Drejtësisë dhe Prokurorisë së Përgjithshme.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTLIGJIT

Projektligji u hartua nga ekspertët e nivelit të lartë pranë Komisionit të Posaçëm Parlamentar për Reformën në Drejtësi. Grupi i punës për hartimin e këtij Ligji, filloi punën në Shkurt të vitit 2016. Dokument bazë i punës së grupit ka qenë drafti i hartuar nga ekspertët e Euralius dhe OPDAT. Projekti i parë i hartuar nga ekspertët është paraqitur përpara grupit të punës të përbërë, nga përfaqësues të institucioneve, ekspertë të opozitës dhe ekspertë Think Tank. Më tej, të gjithë përfaqësuesit e institucioneve, ekspertët e opozitës si dhe ekspertë Think Tank të tjerë, kanë dhënë ndihmesën e tyre për plotësimin dhe përmirësimin e projektit. Projektligji është hartuar në gjuhën angleze dhe shqipe.

Përmbajtja e ligjit, në veçanti nga ligjet e tjera, është monitoruar drejtpërdrejt nga Komisioni Evropian (përfaqësues të DG NEAR dhe DG Justice). Për këtë arsye, përfaqësues të Komisionit Euralius kanë zhvilluar seanca të përbashkëta pune me përfaqësuesit e Komisionit Evropian përse i takon pjesës që lidhet me Misionin Ndërkombëtar të Monitorimit, si dhe angazhimin e tij në faza të ndryshme të procesit të rivlerësimit.

Aspekte të caktuara të ligjit, janë konsultuar në mënyrë të vazhdueshme edhe me ekspertët e Komisionit të Venecias. Ky konsultim ka nisur që në hartimin e draftit të parë të ligjit dhe më tej ka vazhduar me diskutime gjatë qëndrimit të tyre në Tiranë, në Nëntor 2015, Janar 2016 dhe në seancat plenare të Komisionit.

Anëtarët e grupit Think Tank (duke përfshirë përfaqësuesit e opozitës) kanë dhënë kontributin e tyre brenda afatit të kërkuar dhe për të gjitha çështjet e kërkuara. Sekretariati teknik ka përfshirë kontributet e anëtarëve në tekst. Anëtarët e grupit kanë paraqitur komentet që janë pasqyruar në draft. Një ekspert nga Komisioni Evropian, që vizitoi Shqipërinë në datat 7-9 Qershor 2016, ka kontrolluar dhe komentuar draftin e ripunuar pas komenteve të anëtarëve të grupit Think Tank.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Projektligji parashikohet të sjellë efekte financiare shtesë për buxhetin e shtetit. Duke marrë parasysh institucionet që do të krijohen në funksion të këtij ligji, është e nevojshme hartimi një raporti vlerësimi i të ardhurave nga ana e Ministrisë së Financave në përputhje me nevojën infrastrukturore dhe burimeve njerëzore që kërkon zbatimimi i këtij ligji.